

Załącznik do uchwały Nr V/26/2011
Rady Powiatu w Olecku
z dnia 24 lutego 2011r.

***POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2011 - 2016***

Styczeń 2011 r.

Wstęp

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214 poz. 1407 z późn. zm.) **niepełnosprawność** – oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego uzyskanych na podstawie przeprowadzonego w 2002 roku Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego liczba osób niepełnosprawnych w powiecie oleckim wynosiła ponad **12%** ogółu mieszkańców. Podczas przeprowadzania spisu przyjęto, że osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, tj. **osoba niepełnosprawna prawnie** lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, tj. **osoba niepełnosprawna biologicznie**. Kryterium do zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie było posiadanie:

- aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający – dla osób w wieku 16 lat i więcej,
- uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego – dla dzieci poniżej 16 roku życia.

Liczba osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie mieszkańców powiatu oleckiego

Lp.	Wyszczególnienie	Osoby niepełnosprawne		
		Ogółem	Prawnie	tylko biologicznie
1.	Gmina Olecko	2 649	2 146	503
2.	Gmina Kowale Oleckie	831	593	238
3.	Gmina Wieliczki	441	382	59
4.	Gmina Świętajno	518	413	105
RAZEM		4 439	3 534	905

Powszechnie wiadomo, że konsekwencje niepełnosprawności nie ograniczają się do problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin, ale wywołują również wymierne skutki uboczne w skali powiatu i kraju. Fakt ten powoduje konieczność inicjowania i realizacji wielu działań, które minimalizowałyby negatywne skutki tego zjawiska. Działania te powinny być skierowane m.in. na zapobieganie, wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie niepełnosprawności oraz na leczenie i rehabilitację. Bardzo ważne jest przystosowanie i włączenie osób niepełnosprawnych w możliwie maksymalnym stopniu, do normalnego życia, stworzenie im możliwości pełnienia zawodowych oraz społecznych ról.

Działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie powiatu oleckiego świadczy szereg podmiotów m.in.: Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej, Ośrodek dla Dzieci Głuchych im. Filipa Smaldone w Olecku, Centrum Edukacji przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku, Środowiskowy Dom Samopomocy w Olecku, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalach Oleckich, Warsztat Terapii Zajęciowej w Olecku, Dom Pomocy Społecznej „Zacisze” w Kowalach Oleckich, Dom Pomocy Społecznej „Jaśki” w Olecku, Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Długoterminowej w Olecku, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Na szczególną uwagę zasługuje liczna ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych na tym terenie, między innymi: Stowarzyszenie „Dać Nadzieję” przy ŚDS, Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”, Stowarzyszenie Rodziców Osób Niepełnosprawnych i Osób Wspierających przy WTZ, Szkolny Klub Sportowy Niesłyszących „Olimpijczyk, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie „Kraina Szeskich Wzgórz”, Stowarzyszenie Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia im. Św. Łukasza, Stowarzyszenie „Pomarańcza”, Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej, Stowarzyszenie Osób z Niepełnosprawnością Ruchową im. Św. Kamila, Fundacja Wspierania Opieki Zdrowotnej Miasta i Gmin Ziemi Oleckiej „Zdrowe Olecko”, Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Dysleksji.

Potrzeby osób niepełnosprawnych uwzględnione są w przepisach prawa dotyczących nieomal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa. Istnieje też odrębne ustawodawstwo regulujące szczególnie istotną dla niepełnosprawnych obywateli sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji oraz zatrudniania. Jednak mimo wielu wysiłków i znaczących nakładów finansowych nadal znaczna część niepełnosprawnych obywateli naszego powiatu doświadcza, nie z własnej winy, szeregu ograniczeń utrudniających im normalne i satysfakcjonujące życie.

Biorąc pod uwagę ilość osób niepełnosprawnych zamieszkujących nasz powiat i ich problemy, a także art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214, poz. 1407 z późn. zm.), który zobowiązuje powiat do opracowania powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,

opracowano „ Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011 – 2016 ”.

W 2003r. opracowano „ Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2003 – 2006 ”. Cele jego były systematycznie realizowane, lecz nie wszystkie cele udało się osiągnąć. W związku z tym kolejny „ Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2007 – 2010 ” stanowił kontynuację wcześniejszego programu, jednak rozszerzonego o kolejne nowe zadania zaproponowane przez organizacje pozarządowe skupiające osoby niepełnosprawne i inne instytucje zajmujące się wspieraniem oraz pomocą.

W okresie 2003-2010 zrealizowano wiele zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Instytucje oraz organizacje pozarządowe pozyskiwały środki finansowe na realizację w/w programów. W wyniku realizowanych działań przez samorzady np.: dzieci niepełnosprawne ruchowo na terenie Olecka mogą uczęszczać do placówek oświatowych, tj. do przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej zawodowej. W 2010 r. częściowo została również przystosowana szkoła ponadgimnazjalna ogólnokształcąca (Liceum Ogólnokształcące). Planowane są dalsze prace w celu 100% dostosowania tej placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową.

W naszym społeczeństwie nadal wzrasta liczba osób niepełnosprawnych. Zatem musimy skierować nasze działania na realizację ich potrzeb w kolejnych latach. U podstaw opracowanego powiatowego programu na lata 2011-2016 jest uznanie, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla wszystkich obywateli – bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

Prawa te wynikają z konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, Planu działań Europy w celu promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych

w społeczeństwie: podnoszenia jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie 2006-2015 oraz innych aktów prawa.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych wskazane w niniejszym programie mają charakter interdyscyplinarny, dotyczą wszystkich dziedzin życia, dlatego też powinny być realizowane przy ścisłej współpracy z instytucjami administracji rządowej, samorządami gminnymi, organizacjami pozarządowymi i fundacjami.

Powiatowy program pozwoli w efekcie na poprawę warunków życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz eliminowanie różnorodnych barier ograniczających aktywność i integrację ze środowiskiem lokalnym.

Opracowanie programu poprzedzone zostało diagnozą i analizą potrzeb osób niepełnosprawnych oraz rozwiązywania ich problemów.

W załączniku Nr 1 do niniejszego programu został załączony „Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie oleckim na 2011 rok” opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku. Stanowi on narzędzie stosowane przez w/w jednostkę w projekcie systemowym pn. „Szansa na lepszą przyszłość” realizowanym w ramach Priorytetu VII „Promocja Integracji Społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program jest odpowiedzią na potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych i możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Program zakłada realizację działań w 2011 r. Na kolejne lata opracowywane będą nowe programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

W niniejszym programie określono cel strategiczny oraz 7 priorytetów, które posłużą osiągnięciu celu strategicznego programu.

CEL STRATEGICZNY

RÓWNE SZANSE, AKTYWNE POSTAWY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OLECKIM

Niżej wymienione priorytety są współzależne i służą osiągnięciu celu strategicznego programu:

Priorytety:

- 1. Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności.**
- 2. Interwencja, przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym związanym z powstaniem niepełnosprawności, leczenie i pomoc terapeutyczna.**
- 3. Edukacja.**
- 4. Poradnictwo, szkolenie zawodowe oraz zatrudnienie.**
- 5. Integracja społeczna i środowisko życia codziennego.**
- 6. Ochrona socjalna i ekonomiczna.**
- 7. Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.**

Do każdego priorytetu zdefiniowano cel ogólny oraz działania.

PRIORYTET 1

Profilaktyka i ograniczanie skutków niepełnosprawności

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Profilaktyka zdrowotna oraz ochrona środowiska naturalnego, pracy i zamieszkania powinny mieć podstawowe znaczenie w działaniach wszystkich podmiotów i społeczności powiatu zmierzających do wyeliminowania lub znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności. Edukacja zdrowotna ma na celu podejmowanie, rozwijanie umiejętności prowadzenia zdrowego stylu życia i zachowania zdrowia, a także kształtowania przyjaznego środowiska społecznego.

Zapobieganie niepełnosprawności i zmniejszanie jej skutków jest dla społeczeństwa mniej kosztowne niż konieczność zapewnienia późniejszej opieki nad osobami niepełnosprawnymi i podejmowania działań zmierzających do ich integracji ze społeczeństwem.

Cel ogólny: Zapobieganie powstawaniu niepełnosprawności oraz ograniczanie jej skutków.

Działania:

1. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju informowania społeczeństwa w powiecie na temat głównych przyczyn niepełnosprawności.
2. Objęcie opieką kobiet w ciąży z grupy ryzyka.
3. Propagowanie przeprowadzania badań kontrolnych.
4. Inicjowanie działań na rzecz wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci.
5. Opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów dotyczących zapobiegania niepełnosprawności.
6. Opracowywanie i wdrażanie programów na rzecz zdrowego stylu życia.
7. Podejmowanie działań na rzecz ograniczania niepełnosprawności wynikłej na skutek np. wypadków przy pracy, wypadków drogowych, w gospodarstwie domowym, wypadków wodnych.
8. Współorganizowanie akcji na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego, nad wodą, itp.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób objętych edukacją zdrowotną.
2. Liczba kobiet w ciąży z grupy ryzyka objętych opieką.
3. Liczba osób wykonujących badania kontrolne np. w ramach programów skriningowych.
4. Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju.
5. Liczba opracowanych lokalnych programów dotyczących zapobiegania niepełnosprawności.
6. Liczba opracowanych lokalnych programów na rzecz zdrowego stylu życia.
7. Liczba akcji na temat bezpiecznego ruchu drogowego.
8. Liczba akcji na temat bezpiecznego wypoczynku nad wodą.
9. Liczba wypadków przy pracy, wypadków drogowych, w gospodarstwach rolnych, nad wodą.

PRIORYTET 2

Interwencja, przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym związanym z powstawaniem niepełnosprawności, leczenie i pomoc terapeutyczna

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Pojawienie się niepełnosprawności może nieść za sobą dramatyczne skutki zarówno dla osoby niepełnosprawnej jak i dla jej rodziny. W związku z tym osoba ta oraz jej rodzina powinna uzyskać profesjonalną pomoc.

W celu zapobiegania, wyeliminowania lub zminimalizowania skutków niepełnosprawności należy wprowadzić na jak najwcześniejszym etapie rozwoju choroby fachowe leczenie, pomoc medyczną i psychologiczną, stałe monitorowanie niepełnosprawności. Działania terapeutyczne i rehabilitacja medyczna mogą znacznie ograniczyć skutki niepełnosprawności poprzez odzyskanie fizycznej i innej sprawności, a także umożliwić dalszy naturalny rozwój oraz zlikwidować lub ograniczyć potrzebę stałej pielęgnacji.

Cel ogólny: Zapewnienie wszystkim osobom niepełnosprawnym jednakowego dostępu do usług opieki zdrowotnej i dostępu do jak największej liczby usług specjalistycznych.

Działania:

1. Wspieranie rozwoju poradnictwa medycznego, psychologicznego, psychiatrycznego i socjalnego.
2. Podejmowanie działań na rzecz fachowego leczenia medycznego, wczesnej kompleksowości i ciągłości rehabilitacji.
3. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym.
4. Stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z rehabilitacji i usług rehabilitacyjnych jak najbliżej miejsca zamieszkania, tj. w powiecie oleckim.
5. Wspieranie organizacji warsztatów terapeutycznych.
6. Organizacja wystaw prac osób niepełnosprawnych wytworzonych w ramach warsztatów terapeutycznych.
7. Podejmowanie działań na rzecz opracowywania ścieżek rehabilitacji już w okresie wczesnej opieki medycznej umożliwiających osiągnięcie maksymalnej samodzielności i integracji ze środowiskiem lokalnym osób dotkniętych niepełnosprawnością.
8. Wspieranie rozwoju rehabilitacji środowiskowej jako zespołu zintegrowanych społecznych działań.
9. Otaczanie opieką, terapią, rehabilitacją oraz pomocą socjalną osób niepełnosprawnych np. z zaburzeniami psychicznymi, uzależnionych, itp.
10. Wspieranie domowej opieki medycznej dla osób długotrwale unieruchomionych.
11. Wspieranie tworzenia punktów sprzedaży i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz sprzedaży przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dla osób niepełnosprawnych.
12. Dofinansowanie do zakupu środków kompensujących utratę danej funkcji organizmu (przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny itp.).
13. Inicjowanie rozwoju usług terapeutycznych dla członków rodziny osoby niepełnosprawnej w miejscu zamieszkania, w tym na bazie ośrodków wsparcia.
14. Upowszechnianie informacji o możliwości wsparcia rodzin z osobą niepełnosprawną.
15. Podejmowanie działań na rzecz rozwoju specjalistycznego wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych.
16. Podejmowanie działań na rzecz modernizacji, budowy i rozbudowy obiektów służących rehabilitacji.

17. Doposażenie placówek i instytucji zajmujących się rehabilitacją osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba punktów poradnictwa medycznego, psychologicznego, psychiatrycznego i socjalnego.
2. Liczba punktów świadczących fachowe leczenie medyczne i rehabilitację.
3. Liczba osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych.
4. Liczba placówek świadczących usługi rehabilitacyjne jak najbliżej miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.
5. Liczba osób uczestnicząca w warsztatach terapeutycznych.
6. Liczba wystaw prac osób niepełnosprawnych.
7. Liczba osób niepełnosprawnych, które w wyniku prowadzonej rehabilitacji uzyskały samodzielność.
8. Liczba osób korzystających z rehabilitacji środowiskowej.
9. Liczba osób niepełnosprawnych objętych opieką, terapią, rehabilitacją oraz pomocą socjalną.
10. Liczba osób niepełnosprawnych długotrwale unieruchomionych objętych opieką medyczną.
11. Liczba punktów sprzedaży i wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, sprzedaży przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
12. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego.
13. Liczba utworzonych grup samopomocowych dla rodzin osób niepełnosprawnych świadczących usługi terapeutyczne.
14. Liczba ośrodków wsparcia świadczących usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych.
15. Liczba zmodernizowanych obiektów służących rehabilitacji.
16. Liczba placówek, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego.

PRIORYTET 3

Edukacja.

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Edukacja jest podstawowym czynnikiem mającym na celu zapewnienie włączenia społecznego i niezależności wszystkim ludziom. Edukacja powinna obejmować wszystkie etapy życia, począwszy od przedszkola poprzez szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną, wyższą i szkolenie zawodowe, a kończąc na kształceniu ustawicznym.

Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości uczestniczenia w edukacji powszechnej jest ważne nie tylko dla osób niepełnosprawnych, ale również jest korzystne dla innych osób, ucząc ich zrozumienia różnorodności ludzi.

Niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży należy umożliwić osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju, dlatego należy stworzyć warunki do w miarę samodzielnego uczęszczania do placówek oświatowych. Wykształcenie pozwoli osobom niepełnosprawnym osiągnąć jak największą samodzielność ekonomiczną oraz przyczyni się do ich rozwoju społecznego.

Cel ogólny: Zapewnienie wszystkim osobom niepełnosprawnym, bez względu na charakter i stopień niepełnosprawności, dostępu do edukacji i rozwijanie ich osobowości, talentu, kreatywności oraz zdolności intelektualnych i fizycznych.

Działania:

1. Podejmowanie działań w kierunku likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych i społecznych ograniczających korzystanie z placówek oświatowych.
2. Inicjowanie i podejmowanie działań zmierzających do tworzenia placówek oświatowych i oddziałów integracyjnych na każdym poziomie kształcenia (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna).
3. Podejmowanie działań w celu eliminowania indywidualnego nauczania.
4. Inicjowanie i podejmowanie działań zmierzających do udzielania wszechstronnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej dziecku niepełnosprawnemu na terenie przedszkola i szkoły.
5. Inicjowanie działań na rzecz rozszerzenia kształcenia kadry pedagogicznej w zakresie pedagogiki specjalnej.
6. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w dostępie do nauki.
7. Poprawienie warunków socjalno – bytowych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w placówkach zapewniających edukację i całodobową opiekę.
8. Podjęcie działań w celu wydawania orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego dzieciom i młodzieży w powiecie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba placówek oświatowych pozbawionych barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych.
2. Liczba specjalistycznych placówek zapewniających naukę i rehabilitację.
3. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do specjalistycznych placówek zapewniających naukę i rehabilitację.
4. Liczba placówek oświatowych i oddziałów integracyjnych na każdym poziomie kształcenia.
5. Liczba dzieci i młodzieży mającej indywidualne nauczanie.
6. Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnych uczących się w oddziałach integracyjnych.
7. Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnych objętych pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie przedszkola, szkoły.
8. Liczba zatrudnionych specjalistów w przedszkolach i szkołach, udzielających pomocy psychologiczno – pedagogicznej niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży.
9. Liczba placówek oświatowych wyposażonych w sprzęt ułatwiający naukę dzieciom niepełnosprawnym.
10. Liczba placówek socjalno – bytowych zapewniających całodobową opiekę i edukację niepełnosprawnym.
11. Liczba dzieci korzystających z placówek socjalno – bytowych.
12. Liczba dzieci, którym wydano orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

PRIORYTET 4

Poradnictwo, szkolenie zawodowe oraz zatrudnienie.

Uzasadnienie priorytetu

Zatrudnienie jest kluczowym elementem integracji społecznej i niezależności ekonomicznej wszystkich obywateli w wieku produkcyjnym. W porównaniu z osobami sprawnymi, wskaźniki zatrudnienia i aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych są bardzo niskie. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych w dziedzinie zatrudnienia będzie korzystna nie tylko dla tych osób, ale również dla pracodawców i całego społeczeństwa.

Poradnictwo zawodowe odgrywa ważną rolę w ułatwianiu tym osobom określenia działalności, która jest dla nich najbardziej odpowiednia i w ukierunkowywaniu wyboru przyszłego zawodu. Jest sprawą istotną, by osoby niepełnosprawne miały dostęp do oceny, poradnictwa zawodowego i szkolenia tak, aby mogły wykorzystać swój potencjał.

Realizacja potrzeb osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w zakresie szkolenia i przekwalifikowania zawodowego dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz zgodna z zainteresowaniem i możliwościami samych zainteresowanych zwiększa szansę na ich zatrudnienie. Zatrudnienie dla osoby niepełnosprawnej daje poczucie własnej wartości, samodzielności ekonomicznej i realizacji poprzez pracę.

Cel ogólny: Wyrównywanie szans zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Kształcenie, szkolenie oraz przekwalifikowywanie osób niepełnosprawnych w zawodach na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy.
2. Wspieranie doradztwa zawodowego udzielanego w urzędzie pracy (np. pomocy w rozpoznawaniu i odkrywaniu umiejętności oraz zdolności zawodowych, doboru kierunku szkolenia, planowaniu ścieżki kariery zawodowej).
3. Wspieranie tworzenia zakładów pracy chronionej.
4. Tworzenie i realizacja programów aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
5. Udzielanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
6. Inicjowanie samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.
7. Tworzenie Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej, w tym dla osób niepełnosprawnych.
8. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
9. Podejmowanie działań w celu aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych m.in. ze środków zewnętrznych (UE w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki).
10. Podejmowanie działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne.
11. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej.
12. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia w powiecie zakładu aktywności zawodowej.
13. Podejmowanie działań w celu otwarcia – centrum doradztwa zawodowego (udzielającego pełnej informacji dla pracodawców, informującego o możliwościach i korzyściach wynikających z zatrudnienia os. niepełnosprawnych,...) z bezpłatną infolinią.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba przeszkolonych, przekwalifikowanych osób niepełnosprawnych w zawodach, na które jest zapotrzebowanie na rynku pracy.
2. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono doradztwa zawodowego.
3. Liczba utworzonych zakładów pracy chronionej.
4. Liczba programów aktywnego pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych.
5. Liczba udzielonych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
6. Liczba Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej dla osób niepełnosprawnych.
7. Liczba utworzonych miejsc pracy.
8. Liczba osób niepełnosprawnych objęta aktywizacją społeczną i zawodową.
9. Liczba osób niepełnosprawnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej.
10. Liczba utworzonych zakładów aktywności zawodowej.
11. Liczba centrów doradztwa zawodowego.

PRIORYTET 5

Integracja społeczna i środowisko życia codziennego

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Osobom niepełnosprawnym należy umożliwić prowadzenie w miarę samodzielnego i pełnego życia społecznego, korzystania z usług i urządzeń, które gwarantują samodzielność, dostępność do budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych, transportu, łączności, obiektów kultury i sportu itd.

Ten kierunek działań koncentruje się na zapewnieniu osobom niepełnosprawnym możliwie niezależnego życia. Osoby niepełnosprawne żyjące w społeczności lokalnej mają różne potrzeby, które wymagają różnych poziomów opieki, pomocy i wsparcia. Prawo osób niepełnosprawnych jako jednostek do pełnej integracji społecznej zależy od tego, czy są one w stanie uczestniczyć w życiu kulturalnym społeczeństwa. Jeśli osoby niepełnosprawne mają utrzymać lub uzyskać niezależność, powinny prowadzić możliwie pełne życie, współdziałając z innymi członkami społeczeństwa, zarówno z osobami niepełnosprawnymi, jak i sprawnymi. Należy im umożliwić udział w kulturze, wypoczynku, sporcie i turystyce.

Cel ogólny: Umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenia życia w społeczności lokalnej w możliwie niezależny sposób.

Działania:

1. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się i transportowych w powiecie.
2. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier w jednostkach świadczących usługi dla mieszkańców (m.in. medyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne, pomocy społecznej, itp.).
3. Podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych w ich miejscu zamieszkania.
4. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce.

5. Organizacja imprez kulturalnych, sportowych oraz w zakresie rekreacji osób niepełnosprawnych.
6. Popularyzacja szkolenia osób pracujących w jednostkach gmin i powiatu oraz innych instytucjach w zakresie języka migowego, w celu ułatwienia osobom niepełnosprawnym skorzystania z ich usług.
7. Opracowywanie i wdrażanie lokalnych programów i projektów na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.
8. Inicjowanie organizowania imprez, wystaw, aukcji, olimpiad, spartakiad i przeglądów artystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych.
9. Inicjowanie powstawania stowarzyszeń i klubów sportowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się i transportowych.
2. Liczba obiektów świadczących usługi dla mieszkańców (m.in. medyczne, rehabilitacyjne, terapeutyczne, pomocy społecznej, itp.) pozbawionych barier architektonicznych.
3. Liczba osób niepełnosprawnych, która otrzymała dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych oraz technicznych.
4. Liczba osób niepełnosprawnych, która otrzymała dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się.
5. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w imprezach integracyjnych.
6. Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
7. Liczba osób pracujących w jednostkach gmin i powiatu oraz innych instytucjach przeszkolonych w zakresie posługiwania się językiem migowym.
8. Liczba wdrażanych programów i projektów na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych.
9. Liczba zorganizowanych imprez, wystaw, aukcji, olimpiad, spartakiad i przeglądów artystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych.
10. Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w imprezach, wystawach, aukcjach, olimpiadach, spartakiadach i przeglądach artystycznych.
11. Liczba stowarzyszeń i klubów sportowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

PRIORYTET 6

Ochrona socjalna i ekonomiczna

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Ochroną socjalną i ekonomiczną należy objąć w szczególności osoby niepełnosprawne. Należy dostarczyć im informacji dotyczących przysługujących im ulg i uprawnień. Dostarczyć porady i pomocy na temat usług i udogodnień, które mogą zaspokoić ich potrzeby. Celem tej ochrony jest zagwarantowanie równych szans do rozwijania osobistej autonomii, samodzielności ekonomicznej i integracji społecznej.

Ochrona socjalna obejmuje opiekę i pomoc społeczną oraz usługi społeczne, które wspierają osoby od nich uzależnione. Przyczyniając się do poprawy jakości życia osób z nich

korzystających. Możliwość korzystania z pomocy socjalnej pomaga zmniejszyć ryzyko wykluczenia społecznego i marginalizacji, tym samym przyczyniając się do zwiększenia niezależności osób niepełnosprawnych, integracji społecznej i udziału w życiu społeczności.

Cel ogólny: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym jednakowego dostępu do ochrony socjalnej.

Działania:

1. Propagowanie informacji o przysługujących prawach osobom niepełnosprawnym.
2. Informowanie o możliwości uzyskania dofinansowania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
3. Propagowanie informacji o jednostkach, organizacjach pozarządowych i fundacjach, w których osoby niepełnosprawne mogą uzyskać wsparcie.
4. Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
5. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia i rozszerzenia placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych – całodobowych i codziennych (np. hostele, dzienne domy samopomocy, centrum integracji społecznej i inne).
6. Utworzenie ośrodka informacji dla osób niepełnosprawnych.
7. Otwarcie punktu konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych – zajmującego się udzielaniem wsparcia w zakresie pomocy np. prawnej, itp.
8. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia biura porad obywatelskich i prawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały finansowe wsparcie na rehabilitację zawodową i społeczną.
2. Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały finansowe wsparcie od organizacji pozarządowych.
3. Liczba placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych – całodobowych i codziennych.
4. Liczba ośrodków informacji dla osób niepełnosprawnych.
5. Liczba punktów konsultacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
6. Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia w punktach konsultacyjnych.
7. Liczba udzielonych porad obywatelskich i prawnych.

PRIORYTET 7

Partnerstwo społeczne na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie wyboru priorytetu

Partnerem administracji publicznej w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych są organizacje pozarządowe. Dzięki partnerstwu stwarza się możliwość efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych. Organizacje pozarządowe odgrywają ogromną rolę w zaspokajaniu potrzeb osób niepełnosprawnych. Partnerstwo służy diagnozowaniu i rozwiązywaniu istotnych problemów osób niepełnosprawnych.

W celu kompleksowej realizacji działań zawartych w niniejszym programie niezbędne jest aktywizowanie organizacji już istniejących oraz inicjowanie tworzenia nowych otwartych na problemy niepełnosprawnych.

Cel ogólny: Zintegrowanie działań partnerów społecznych na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Promowanie pracy wolontariatu.
2. Inicjowanie tworzenia biur/punktów wolontariatu.
3. Inicjowanie tworzenia lokalnych programów i projektów dotyczących organizowania wolontariatu działającego na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Zlecenie zadań organizacjom pozarządowym i innym podmiotom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. Liczba biur/punktów wolontariatu.
2. Liczba wolontariuszy.
3. Liczba programów lokalnych na rzecz osób niepełnosprawnych opracowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.
4. Liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu
Wacław Sapięha

PROGRAM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE OLECKIM NA 2011 ROK

Wstęp:

„Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie oleckim na 2011 rok” stanowi narzędzie stosowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku w projekcie systemowym pn. „Szansa na lepszą przyszłość” realizowanym w ramach Priorytetu VII „Promocja Integracji Społecznej”, Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program jest odpowiedzią na potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych i możliwości pozyskiwania środków z Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Grupa docelowa:

Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie powiatu oleckiego, zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Będzie to grupa do 10 osób niepełnosprawnych, posiadających aktualne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Szczególnie uwzględniane będą osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Przy rekrutacji w/w osób zachowane zostaną zasady równości szans, a uczestnicy spełniać będą wymagane kryteria kwalifikowalności określone w dokumentach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Planowane działania:

„Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie oleckim na 2011 rok” przewiduje realizację zadań, których celem jest wsparcie osób niepełnosprawnych w aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób niepełnosprawnych – uczestników projektu. W 2011r. planowane jest wzmocnienie rehabilitacji społecznej i zawodowej uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Olecku i objęcie ich dodatkowymi zajęciami aktywizacyjnymi w celu zwiększenia ich kompetencji zawodowych poprzez doradztwo zawodowe oraz wybór i opracowanie ścieżki zawodowej, a także wzrost zaradności życiowej, samooceny i umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. W celu osiągnięcia w/w rezultatów zastosowane zostaną:

1) instrumenty aktywnej integracji:

- a) w ramach instrumentów aktywizacji zdrowotnej:
  - sfinansowanie części kosztu turnusu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych oraz opiekuna,
- b) w ramach instrumentów aktywizacji zawodowej:
  - indywidualne spotkania z doradcą zawodowym,
- c) w ramach instrumentów aktywizacji społecznej:
  - warsztaty: autoprezentacja z wizażem – teoretyczna i praktyczna wiedza w zakresie kreowania wizerunku,

- kurs pierwszej pomocy.
- 2) działania o charakterze środowiskowym:
  - konferencja połączona z uroczystym zakończeniem i podsumowaniem projektu systemowego, której celem będzie m.in. inspirowanie uczestników projektu do udziału w spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym, w tym kształtowaniu w społeczeństwie właściwych postaw sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.
- 3) środowiskowa praca socjalna:
  - dalsze zatrudnienie doradcy ds. osób niepełnosprawnych: zadaniem tej osoby jest m.in. udzielanie osobom niepełnosprawnym informacji o przysługujących uprawnieniach, organizowanie doradztwa w zależności od zgłoszonych potrzeb, podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności, pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

W przypadku posiadania dodatkowych środków finansowych w ramach programu mogą zostać zorganizowane na rzecz osób niepełnosprawnych inne działania służące ich wsparciu w podejmowaniu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej. Ich realizacja będzie wymagała zgody Instytucji Pośredniczącej.

Założone rezultaty:

- wzrost zaradności życiowej i samooceny u osób niepełnosprawnych – uczestników programu,
- zwiększenie motywacji do działania i aktywności społecznej,
- zwiększenie zaufania we własne możliwości.

Źródła finansowania:

Planowane działania finansowane będą ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Czas trwania programu:

Program zakłada realizację działań w 2011 r. Na kolejne lata opracowywane będą nowe programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Współpraca z innymi jednostkami:

„Program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie oleckim na 2011 rok” realizowany będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olecku we współpracy z jednostkami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym Warsztatem Terapii Zajęciowej w Olecku oraz organizacjami pozarządowymi.

Zakończenie

Powiat Olecki położony jest w województwie warmińsko – mazurskim. Ludność powiatu według Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2009 r.) wynosi 34.111 mieszkańców. Obejmuje swym zasięgiem cztery gminy: Olecko, Kowale Oleckie, Świętajno oraz Wieliczki. Na terenie powiatu oleckiego na rzecz osób niepełnosprawnych działają liczne instytucje, kluby, stowarzyszenia i fundacje.

„Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011 – 2016” został opracowany przy współpracy z samorządami lokalnymi, instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu. Z wyżej wymienionymi przeprowadzono spotkanie konsultacyjne oraz poddano projekt programu ocenie.

Program realizowany będzie w latach 2011 – 2016 ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków własnych samorządów, środków pozyskanych na realizację programów celowych, środków uzyskanych od sponsorów, funduszy unijnych oraz z innych źródeł.

Instytucje i organizacje pozarządowe będą realizatorami oraz współrealizatorami zadań ujętych w wyżej wymienionym programie.

Samodzielne stanowisko ds. zdrowia, rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz pomocy społecznej corocznie będzie sporządzać sprawozdanie z realizacji programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu

Wacław Sapieha

